

A 'Foundation Myth' of Iceland

- Reflections on the Tradition of
Haraldr hárfagri's Tyranny -

Sayaka Matsumoto (JSPS Research Fellow)

25.11.2013 at Rikkyo University

Sverrir Jakonsson (1999)

“Óþekkti konungrinn. Sagnir um Harald hárfagra”

- ✦ A king called Haraldr may have existed in 9th century Norway
- ✦ The figure of the king in sagas is a mythical figure
- ✦ The link with the Icelandic settlement not appeared in texts until the early 12th century

Helgi Skúli Kjartansson (2006)

“English Models for King Harald Fairhair?”

- ✦ *Heimskringla*: 2 elements of Haraldr’s tyranny
 - 1) Confiscation of *óðal* ← 1066 Norman conquest
 - 2) Feudal pyramid with *jarls* ← 1017 Cnut’s ealdormann
- ✦ *Óðal* and *jarls* -- Integrated in the tradition of King Haraldr in the 11th century ← New ideas from England

Table 1: Íslendingasögur

No.	Title	Oldest MS	Date according to ÍF	Date acc.to others	Settlers	Link between the settlement and Haraldr hárfagri (chs)
A 1	Fóstbræðra saga	1302-10	c.1200	E/1250-1300(JK)	-	-
A 2	Heiðarvíga saga	c.1300	c.1200, before 1210	E/c.1260(BG)	-	-
C 3	Eiríks saga rauða	1302-10	1200-30	E/1200-30 (ÓH)	1: Auðr djúpúðga	Mentioned settlement, but not Haraldr
A 4	Droplaugarsona saga	c.1350	1200-40	E	-	-
A 5	Bjarnar saga Hitdælakpaa	c.1375	1215-30	E/c.1300 (BG)	-	-
D 6	Kormáks saga	c.1350	by 1220	E	2: Ögmundur Kormásson	Friendship with Haraldr(1), but friction with Eiríkr and Gunhildr (2)
A 7	Hallfreðar saga vandræðaskálds	c.1350	c.1220	E	1-2: Öttar Þorvaldsson&Ávaldi Ingjaldsson	-
B 8	Egils saga	c.1250	1220-30	E	23: Ketill hængur/27: Skalla-Grimr	○ explicit antipathy (3-27, 30, 36: unification, conflicts)
A 9	Valla-Ljóts saga	c.1640	1220-40	E	-	-
A 10	Víga-Glúms saga	c.1350	1220-50	E	-	-
A 11	Vápnfirðinga saga	c.1425	1225-50	E	-	-
B 12	Eyrbyggja saga	c.1300	c.1229 (SN 1250-)	C/c.1265 (BG)	4: Þóroflr mostrarskegg/5-6: Ketils börn	○ unification, conflicts with <i>hersir</i> (1-3)
B 13	Laxdæla saga	c.1275	1230-60	C	3: Björn&Helgi Ketilssonar/5-6: Unnr	○ unification (2)
A 14	Ljósvetninga saga	c.1400	1230?-50	E/c.1200? (TA)	-	-
B 15	Harðar saga ok Hólmverja	c.1400	1235-45/14th c.	L	1: Björn gullberi	○ <i>ofriki</i>
A 16	Qkofra saga	c.1350	by c.1250	E	-	-
A 17	Gísla saga (short)	c.1400	c.1250	C	-	-
B 18	Gísla saga (long)	c.1400	c.1250	C	-	○ unification (1: Hann var fyrstr einvaldskonungur um allan Nóreg)
A 19	Bandamanna saga	c.1350	c.1250	C (B)/c.1300	-	-
A 20	Reykðæla saga/Víga-Skútu	c.1400	c.1250	E	1: Eyvindr&Ketill Þorsteinssonar	- Good reputation of land quality of Iceland(1)
A 21	Þorsteins saga Síðu-Hallssonar	c.1700	1250 ±	L	-	-
A 22	Hœnsa-Þóris saga	c.1500	1250-70	C	-	-
A 23	Gunnlaugs saga ornstungu	c.1325	1270-80	C	-	-
D 24	Vatnsdæla saga	c.1400	1270-80	E	12-14: Ingimundr	Friendship between Ingimundr and Haraldr (8-9,12) /Prophecy (10)/Friction with other chieftains e.g. Sæmundr
A 25	Þorsteins saga hvíta	1639	1275-1300	C	1: Þorsteinn hvíti	-
A 26	Njáls saga	c.1300	1275-85	C	-	-
B 27	Flóamanna saga	c.1400	1290-1330	L	3: Ingólfur&Leifr/4-6	○ <i>ofriðr, óðal, ofriki Haralds</i> (1,4,5,6)
C 28	Hrafnkels saga	c.1500	by c.1300	C/by 1264 (HP)	1	Not mention the reason of settlement, just to date the events(1)
A 29	Grœnlendinga saga	1387-94	c.1300	E/1200-30(ÓH)	-	-
A 30	Finnboga saga	c.1350	1300-50	L	-	-
A 31	Hávarðar saga Ísfirðings	c.1650	1300-50	L	-	-
C 32	Þorskfirðinga saga	c.1400	1300-50	L	-	To date (2: Þá réð Haraldur konungur hárfagri fyrir Noreg.)
A 33	Kjalnesinga saga	c.1475	1310-20	L	1: Helgi bjóla Ketilsson	-
B 34	Grettis saga	c.1500	1310-20	L/1400-(ÓTh)	8: Asmundr/9: Önundr tréfótr	○ unification, <i>konungsþráll</i> (2-3)
A 35	Króka-Refs saga	c.1475	1325-75	L	-	-
A 36	Þórðar saga hreðu	c.1400	c.1350	L	2	-
B 37	Svarfdæla saga	c.1450	1350-1400	L	13-14: Þorsteinn Þorgnýr'son	○ <i>ofriki</i> (1,13)
B 38	Bárðar saga	c.1400	1350-80	L	3: Bárður Dumbsson	○ unification, <i>finnskattr</i> (1)/Good land quality of Iceland(3)
B 39	Víglundar saga	c.1500	c.1400	L	6: Þorgrímr	○ unification(1, 6), <i>einvaldskonungur</i> (1)
A 40	Gunnars saga Keldugnúpsfífls	c.1650	1400-1500	L	-	-
A 41	Fljótsdæla saga	c.1625	1500-50	L/1300-1400(SK)	-	-

Íslendingasögur

Table 2: References to Haraldr hárfagri and the settlement

A	26	Do NOT mention the settlement or Haraldr hárfagri
B	10	Link to Haraldr hárfagri's UNIFICATION
C	3	Mention the settlement in Haraldr's time, but do NOT mention the unification
D	2	FRIENDSHIP with Haraldr hárfagri
	41	Total

Íslendinga

Table 2: References to Haraldr hárfagri

A	26	Do NOT mention the settle
B	10	Link to Haraldr hárfagri's U
C	3	Mention the settlement in Haraldr's time, but do NOT mention the unification
D	2	FRIENDSHIP with Haraldr hárfagri
	41	Total

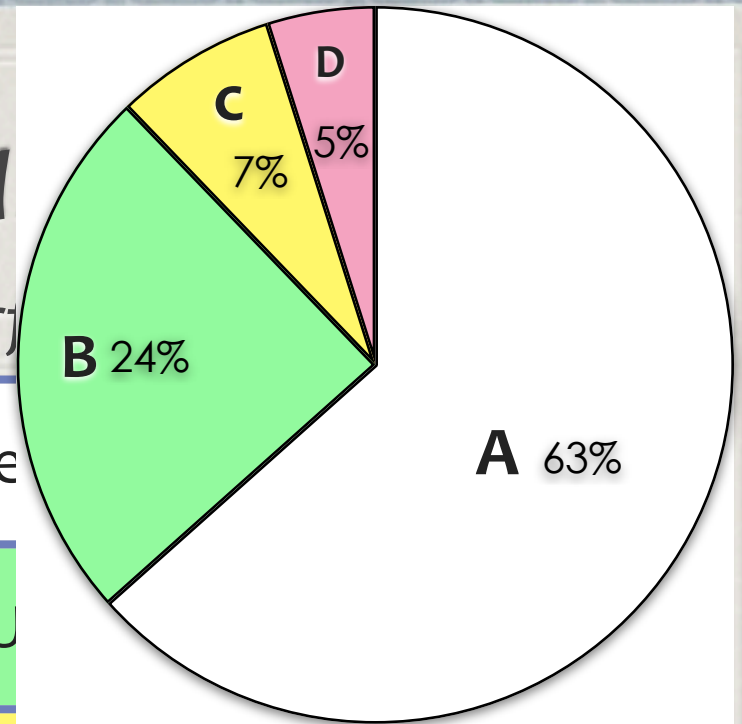

Table 3: Landnámabók

	Chs. of f I	Settler	Reference to Haraldr hárfagri
C	1 SH 2		Þá er Ísland fannsk ok byggðisk af Nóregi, ...þá var Haraldr hárfagri konungur yfir Nóregi,
C	2 SH 8	Ingólfr	Sumar þat, er þeir Ingólfr fóru til at byggja Ísland, hafði Haraldr hárfagri verit tólf ár konungur at Nóregi;
A	3 SH 13	Ketill flatnefr	Haraldr enn hárfagri herjaði vestr um haf, sem ritat er í sögu hans. / Ok er þat spurði Haraldr konungur , sendi hann vestr Ketil flatnef, son Bjarnar bunu, at vinna sptr eyjarnar.
A	4 S 29	Skalla-Grímr	Haraldr konungur hárfagri lét drepa Þórólf norðr í Álöst á Sandnesi af rógi Hildiríðarsona; þat vildi Haraldr konungur eigi bæta./ Þar tóku þeir knörr þann, er Haraldr konungur lét taka fyrir Þórólfi,
B	5 S 72, H 60	Váli enn sterki	Váli enn sterki hét hirðmaðr Haralds konungs ens hárfagra ; hann vá víg í véum ok varð útlægr.
A	6 S 84, H 72	Björn enn austræni	En er Ketill hélt sköttum fyrir Haraldi konungi enum hárfagra , þá rak konungur Björn son hans af eignum sínum ok tók undir sik.
A	7 S 85, H 73	Þórólfr Mostrarskeggi	Hann fór fyrir ofríki Haralds konungs hárfagra til Íslands ok sigldi fyrir sunnan land.
A	8 S 112, H 86	Geirmundr heljarskinn	En er hann kom apr, þá er hann hafði lengi í bruttu verit, þá hafði Haraldr konungur barizk í Hafrsfirði við Eirík Hörðakonung ok Súlka konung af Rogalandi og Kjötva enn auðga ok fengit sigr.
A	9 S 134, H 106	Örn (kinsman of Geirmundr?)	hann fór af Rogalandi fyrir ofríki Haralds konungs .
A	10 S 135, H 107	Ánn rauðfeldr Grímsson	Ánn rauðfeldr ... varð missáttir við Harald konung enn hárfagra ok fór því ór landi í vestrvíking;
A	11 S 139, H 111	Dýri	hann fór af Sunnmæri til Íslands at ráði Rögnvalds jarls, en fyrir ofríki Haralds konungs hárfagra . ("en fyrir ofríki Haralds konungs hárfagra" is not included in H111)
B	12 S 140, H 112	Þórðr Víkingsson	Þórðr hét maðr Víkingsson eða son Haralds konungs hárfagra ; (H112: Þórðr hét maðr Víkingsson, er flestir kalla verit hafa son Haralds konungs hárfagra;)
A	13 S 144, H 114	Hallvarðr súgandi	Hallvarðr súgandi var í orrostu móti Haraldi konungi í Hafrsfirði; hann fór af þeim ófriði (H: <u>Sætrum af Hörðalandi</u>) til Íslands
B	14 S 154, H 124	Þórólfr fasthaldi	hann varð ósáttir við Hákon jarl Grjótagarðsson ok fór til Íslands með ráði Haralds konungs . ("með ráði Haralds konungs" is not included in H124)
A	15 S 155, H 125	Ørlygr Böðvarsson	Ørlygr son Böðvars Vígsterkssonar fór til Íslands fyrir ofríki Haralds konungs hárfagra ;
A	16 S 156, H 126	Hella-Björn Herfinnsson	Hella-Björn son Herfinns ok Höllu var víkingr mikill; hann var jafnan óvinr Haralds konungs
A	17 S 159, H 128	sons of Herrøðr hvítaský	Herrøðr hvítaský var göfugr maðr; hann var drepinn af ráðum Haralds konungs , en synir hans þrír fóru til Íslands
A	18 S 161, H 130	Önundr tréfoðr	Önundr var í móti Haraldi konungi í Hafrsfirði ok lét þar fót sinn.
A	19 S 166, H 135	Bálki Blæingssson	hann var á mót Haraldi konungi í Hafrsfirði
B	20 S 179, H 145	Ingimundr gamli Þorsteinsson	þeir komu ór hernaði þann tíma, er Haraldr konungur gekk til lands ok lagði til orrostu í Hafrsfirði við þá Þóri haklang. Ingimundr vildi veita konungi , en Sæmundr eigi, ok skilði þar félag þeirra. Eptir orrostuna gipti konungur Ingimundi Vigdísi, dóttur Þóris jarls þegjanda; ...Ingimundr unði hvergi; því fýsti Haraldr konungur hann at leita forlaga sinna til Íslands.
A	21 S 229, H 195	Ásgrímr Öndóttsson	Haraldr konungur sendi Þorgeir enn hvinverska til Íslands at drepa Ásgrím.
A	22 S 371, H 326	Hásteinn	Eptir þat helt Hásteinn <son hans> ríkinu þar til er Haraldr konungur ok Sigurðr jarl drógu her at honum.

*S: Sturlubók (c.1275–80), AM 107 fol. / H: Hauksbók (1306–08), AM 371 4to and AM 105 fol.

Landnámabók

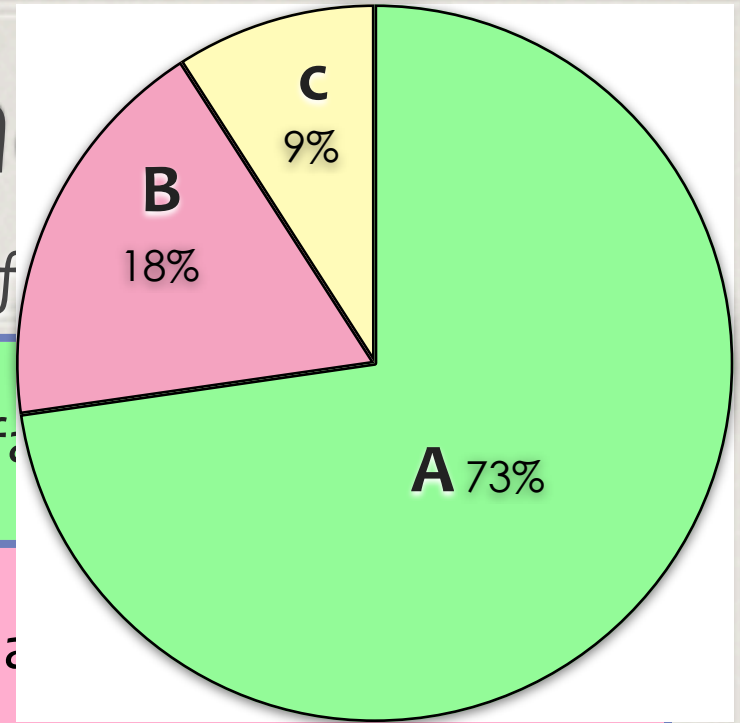
Table 4: References to Haraldr hárfagri

A	16	FRICTION with Haraldr hárfagri
B	4	FRIENDSHIP with Haraldr hárfagri
C	2	Mention Haraldr hárfagri just for time indication
	22	Total

Landnám

Table 4: References to Haraldr hárf

A	16	FRICITION with Haraldr hárf
B	4	FRIENDSHIP with Haraldr há
C	2	Mention Haraldr hárfagri just for time indication
	22	Total

Landnámabók - Sturlubók (c.1275-80), ch.112

- ✦ Hann [King Haraldr] hafði þá lagt undir sik allt Rogaland ok **tekit þar marga menn af óðulum sínum**. Sá þá Geirmundr øngvan annan sinn kost en ráðask brutt, því at hann fekk þar øngvar sœmðir.
- ✦ (He'd conquered the whole of Rogaland and **driven a good many farmers from their estates**. Geirmundr realized he had no choice but to emigrate, because he had no standing there any more.)

Grettis saga, ch.3

✦ “Geirmundur kvað þá orðinn svo mikinn styrk Haralds konungs að honum þótti það lítil von að þeir fengju þar sæmdir með hernaði að menn fengu þá ósigur er að var dreginn allur landslýður, og **kveðst eigi nenna að gerast konungsþræll** og biðja þess er hann átti áður sjálfur, kveðst heldur mundu leita sér annarra forráða.”

✦ (Geirmund answered that Harald had such a force that there was little hope of gaining any honour by fighting when the whole country had joined against him and been beaten. **He had no mind, he said, to become the king's thrall**, and to beg for that which he had once possessed in his own right. Seeing that he was no longer in the vigour of his youth he preferred to find other lands to rule)

Geirmundar þáttur heljarskinns, ch.3

✦ Ok þat vilja sumir menn segja, at **Geirmundr færi fyrir ofríki Haralds konungs til Íslands**. En ek hefi þat heyrt, at í þann tíma, er þeir bræðr kómu ór vestvíking, væri sem mest orð á, at **engin þætti þat vera frægðarför meiri en fara til Íslands**; ok af því inu sama vildi Geirmundr sigla út þegar um sumarit er þeir kómu við Noreg”

✦ (Some people want to say that **Geirmundr went away to Iceland because of King Haraldr's tyranny**. But I have heard it said that at the time when those brothers returned from their expedition to the west, it was generally held that **there was no more glorious journey than the voyage to Iceland**. And for this very reason Geirmundr meant to sail out straightway after the summer when they came back to Norway)